

REEMBRES

Plocs d'història i cultura

Número 3

Vilanova i la Geltrú

Desembre 1993

A la coberta, reproducció d'un dibuix de Ventura Orriols, fet expressament pel núm. 3 de Reembres.

Bonaventura Orriols i Sendra.

Neix l'any 1948 a la Plaça Llarga de Vilanova i la Geltrú. Estudia, primer, als Escolapis i, després, a l'Escola Industrial. Si bé no n'ha fet mai del dibuix artístic una professió, la seva producció és força abundant. Ha fet dibuixos per programes i cartells de la Festa Major de la Geltrú, per la presentació d'obres de teatre, especialment d'*els Pastorets*; per revistes i butlletins d'associacions diverses, i col·laborà en els primers números del desaparegut *Setmanari de Vilanova* com a dibuixant; també és autor d'una auca de la Festa Major de la Geltrú i d'interessants treballs escenogràfics i publicitaris.

Editorial

El tercer número de Reembres ja és a les mans. Per una banda, Déu n'hi do!, per l'altra, encara molt curt el camí, massa curt per fer valoracions, per fer autocrítica, per plantejar el futur i per contar anècdotes. Més endavant, en algun número més alt, potser Reembres en parlarà de tot això, ara però, només troba convenient constatar un fet, fer un aclariment i demanar una disculpa.

Reembres, tot prenent forma, fent-se i editant-se, ha tingut prou vivències per poder constatar que el potencial i l'interès cultural de la societat vilanovina està per damunt dels resultats aparents. Sembla que només calgui prémer un ressort perquè les inquietuds esdevinguin fets i que el "més val deixar-ho córrer" es converteixi en un "posem-nos-hi". A hores d'ara, ja hi ha col·laboracions fent cua.

Reembres vol també fer un aclariment, mig demanat, sobre la seva independència, una independència més que política, més que religiosa, més que econòmica, més que institucional, més que... Reembres, tal com es definia en la seva presentació, és filla del lleure, d'un lleure que no vol ser coartat per res ni per ningú. Reembres no vol ser apressada pels terminis dels ajuts, ni per impaciències de subscriptors, ni per condicionants externs no culturals. Reembres vol ser sobretot gaudida per tots aquells que la fan.

Reembres vol també disculpar-se per no poder arribar, ni com a col·lecció, ni com a exemplars solts, a tothom que la demana. Reembres no és més que la renúncia a uns quants sopars fora de casa dels editors. La volguda independència de Reembres té aquest preu.

Reembres en aquest número es complau en oferir allò que més desitja, crítica, articles breus i aportacions plurals allunyades de *sofregits* bibliogràfics.

Els editors

Sumari

- Pàg. 3 *Els càntirs de Vilafranca de la Biblioteca-Museu V. Balaguer.*
Per **Lluís Mormeneo de Najas.**
- Pàg. 9 *El carrer del Tall.*
Per **M. Ll. Orriols Vidal.**
- Pàg.11 *El castell d'Enveja el 1513.*
Per **Xavier Sorní Esteva.**
- Pàg.14 *Endevini el personatge.*
- Pàg.15 *Tard i tort.*
Per **Ferran Sanz Lou.**
- Pàg.22 *Per quelcom més que per omplir.*
- Pàg.23 *Coses que van passar.*
Per **Ventura Orriols Ferret.**
- Pàg.25 *Els pergamins desapareguts de l'Arxiu de la Parròquia de Santa Maria de la Geltrú.*

Reembres, núm. 3. Any 1993.

Edició i redacció: *Josep Ferrer Serra,*
M. Ll. Orriols Vidal,
Ferran Sanz Lou i
Xavier Sorní Esteva

Apartat de Correus 331
08800-Vilanova i la Geltrú

Dipòsit legal: **B - 24.959-**

93

ISSN: **1133-6412**

ELS CÀNTIRS DE VILAFRANCA DE LA BIBLIOTECA-MUSEU V. BALAGUER

Lluís Mormeneo de Najas

Resum:

Descripció i valoració del tipus ceràmic anomenat càntir de Vilafranca en el context arqueològic local, apuntant la possibilitat de rebaixar la seva cronologia del segle XVIII al XVII.

Mots clau:

Arqueologia, ceràmica popular catalana, Càntir de Vilafranca, Vilanova i la Geltrú, carrer de les Premses, carrer Arengaders, castell de Cubelles, estil Rococó.

Davant l'existència d'un quantios lot de fragments de l'anomenat "càntir de Vilafranca" dipositat a la Biblioteca-Museu V. Balaguer de Vilanova i la Geltrú, i tenint en compte que, llevat dels exemplars guardats al Museu del Vi de Vilafranca del Penedès, fins ara no hi ha notícies de troballes d'aquest tipus, hem cregut en la necessitat de donar a conèixer aquest material per testimoniar i completar el coneixement d'aquest i de la ceràmica popular catalana de l'edat moderna.

Aquests fragments pertanyen a tres jaciments diferents:

- . subsòl del **carrer de les Premses** (Vilanova i la Geltrú),
- . subsòl del **carrer Arengaders** (Vilanova i la Geltrú) i
- . soterrani del **Castell de Cubelles** (Cubelles).

De tots tres jaciments tenim poques notícies. El material va ser lliurat a la Biblioteca-Museu V. Balaguer l'any 1983 sense inventari ni valoració de les troballes; solament es guarda un plànol de situació dels subterranis de Vilanova i un altre del traçat en alçària del subsòl del carrer de les Premses on se senyala una bossa o sitja arran de paret, en la què suposem es varen fer les primeres troballes. Així ho deduïm després de comprovar l'homogeneïtat cronològica de les troballes, fet que fa augmentar l'interès de l'estudi del conjunt per poder donar una data més fiable al "càntir de Vilafranca".

Els fragments de càntirs ja inventariats ens han facilitat la restauració de quatre peces gairebé senceres, la descripció i principals característiques de les quals oferim tot seguit.

Descripció

Seguint la classificació del P. Martí Grivé¹, aquests quatre càntirs els diferenciem en llisos, incisos i incisos amb relleu.

a) Llisos.

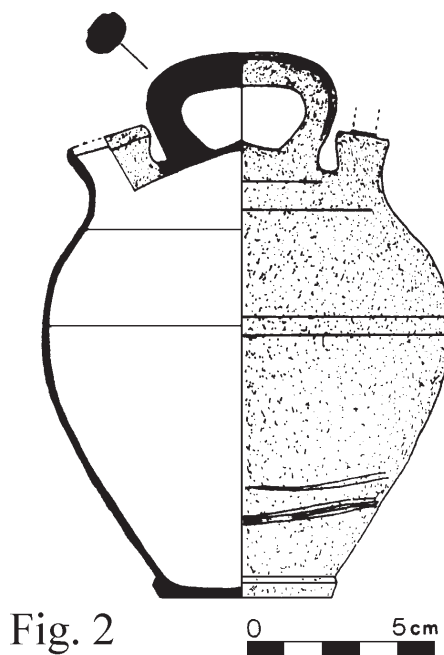
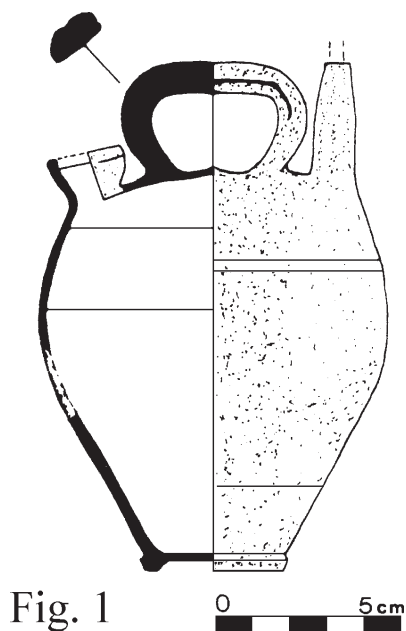
- Fig. 1. Registre núm. 3648.

És del tipus a-2, plano-bombat amb broc llarg. Paret prima, pasta cuita amb foc reductor, de color negre intens a l'exterior amb alguns tons clars. Secció grisa de pasta fina sense aparent desgredant. Presenta dues incisions paral·leles a la panxa i una a prop del peu. També a la nansa s'obre un acanalat fondo, a tot al llarg. L'alçària és de 28 cm, l'amplada màxima de 18 cm i la capacitat podria ser d'uns dos litres.

- Fig. 2. Registre núm. 3647.

És del tipus 1, bombat amb el broc petit, cilíndric, baix i amb una sobre-vora que marca el forat de sortida. Les qualitats ceràmiques són similars a les de l'anterior, però el color és més fort, amb tons fumats i altres de llunts. Té dues incisions paral·leles a la panxa i una raspallada incisa irregular a prop del peu. Detall que no té perquè repetir-se en altres tipus. Nansa amb acanalat. Té 32 cm d'alt, 22 cm d'amplada màxima i una capacitat de 3 litres. Pot ser un càntir d'oli.

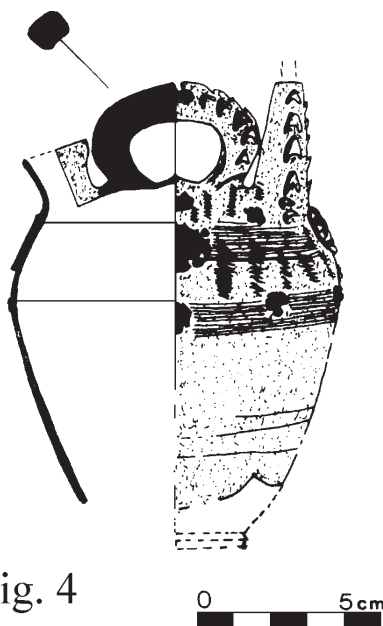
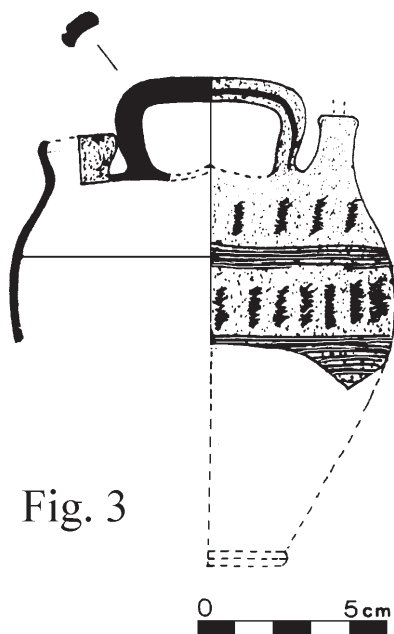
. Amb el registre, núm. 30009.5 al 20, hi ha alguns fragments identificats d'aquesta forma al Castell de Cubelles.

b) Incisos.

- Fig. 3. Registre núm. 30009.23 al 49.

Varis fragments conformen aquest tipus trobat al Castell de Cubelles. És decorat amb faixes de files de serrells i amb ratlles paral·leles. La mida és de càntir gros com el de la fig. 2, però amb el broc estret del tipus de barret de copa. Nansa acanalada. Color exterior negre fumat amb tacte semblant al vellut. Interior més clar.

c) Incisos amb relleu.

- Fig. 4. Registre núm. 3650.

Trobat al carrer de les Premses. Càntir amb broc de porró i decorat amb flors grans i petites en relleu, impressions de fulles enfilades sobre la nansa i el broc. Tot sobre una decoració incisa similar a la de la fig. 3. La pasta és negra i prima, quelcom més clara a l'interior i de gra fi. Algunes peces presenten vàcuoles i falles segons el grau de cocció. Té una capacitat semblant al de la fig. 1.

. També al subsòl del carrer Arengaders es van trobar fragments d'aquest tipus, registrats amb el núm. 3108.2 al 8.

. A la fig. 5 presentem els ornaments incisos amb més detall. Possiblement van ser fets amb pinta metàl·lica.

. A la fig. 6, podem veure els dos tipus de flors típiques amb relleu, dibuixades amb impressions de cercles i semicercles, sobre una pastilla d'argila tova.

. A la fig. 7, hi ha un exemple d'impressions de fulles, fetes amb un tub sobre la pasta tendre.

. En aquest grup, no apareix el tipus més conegut de "garlandes" de cordons radials, amb dragó a la nansa, o sense.

Fig. 5

Fig. 7

Fig. 6

Material complementari

El conjunt del material ceràmic trobat al **carrer de les Premses** és de 600 peces, de les que la meitat són càntrics i catúfols. La resta és pisa blava catalana, pisa policroma, reflex metàl·lic, vaixel·la popular, bacins, tupins i gibrelles. Tot aquest conjunt té una cronologia centrada en el segle XVII, i destaquen per la seva clara cronologia varis fragments classificats dins dels grups tipològics de: la ditada, circumferències concèntriques, corbata, barres, blau amb quelcom de groc i reflex metàl·lic amb creu al mig. En tot aquest conjunt, trenca la cronologia un fragment de pisa gòtica amb vernís verd i un fragment de plat contemporani de vernís marró brillant amb ones grogues a la vora, semblants a alguns tipus de Piera.

Al **Castell de Cubelles**, junt amb el catúfols, també formen el 50% d'un conjunt de 60 peces. Aquí destaca un fragment petit d'escudella de ceràmica blava catalana del segle XV. La resta són gibrelles, bacins i gerres amb vernissos verd-oliva, o marró del segle XIX.

Al **carrer Arengaders**, apareixen fragments de càntric de Vilafranca amb sis de pisa blava de la ditada i de la corbata. A la vegada, apareix un fragment gòtic amb vernís verd i blau i gibrelles de vernís marró.

Conclusions

Si tenim en compte que la major part de la ceràmica rescatada és del segle XVII. Si sabem que apareix algun fragment gòtic i algun de ceràmica popular contemporània, podríem determinar per majoria que el càntir de Vilafranca és del segle XVII.

Però sabem que no tenim cap relació estratigràfica per poder afirmar tal fet. Tampoc sabem si el conjunt de ceràmica moderna del carrer de les Premses va ser trobat junt amb el càntirs o si aquests estaven aplegats amb el catúfols en un altre racó.

Segons Antoni Massanell², en el cens vilafranquí, apareixen cantirers des de l'any 1600 fins el 1932, però sembla que pel nombre de terrissaires va ser el segle XVII quan va assolir el seu punt més alt. Però no es pot afirmar que els càntirs llavors elaborats siguin del mateix tipus dels de la col·lecció del Museu del Vi que es van trobar aplegats a la volta del cor de la Capella dels Dolors. Tampoc se sap quantes variacions van fer sobre el mateix tipus de càntir negre.

Si analitzem la decoració, sembla aproximar-se a les expressions florals aplicades per l'art Rococó a les ceràmiques de l'estil Berain. A la fig. 8, veiem un càntir de peu d'aquest estil, acabat majòlica, amb decoració pintada, de mitjans del segle XVIII (25 cm d'alt, 21 cm de diàmetre. Museu de Ceràmica, Barcelona).

Fig. 8

Per una altra banda, les “garlandes” i els adornaments d'animals sobre la nansa, també es pot veure en càntirs de vidre de finals del segle XVIII (Col·lecció Amatller, XXXIX)³, o càntirs de vidre del segle XIX.

La majoria dels autors recolzen la cronologia de finals del segle XVIII, doncs sembla que segueix la tendència general dels càntirs negres catalans del moment, també representats a Verdú, La Bisbal, o Quart. Encara que la tradició de la ceràmica negra catalana ja ve des de l'època medieval.

Resumint, hem de dir que si bé acceptem la cronologia de finals del segle XVIII, no descartem la possibilitat que alguns dels tipus de cànirs de Vilafranca trobats a Vilanova, puguin ser del segle XVII, i acceptem la denominació de Vilafranca deixant entreveure la possibilitat de l'existència d'imitacions a les rodalies.

Per descomptat, solament l'arqueologia pot resoldre aquesta qüestió.

Bibliografia consultada

- Bonet i Baltà, Mn. Joan: *Ceràmica Catalana. Pietat Popular (Segles XV-XIX)*. Museu de Vilafranca. Edició Patrocinada amb motiu del 75 Aniversari. Vilafranca del Penedès, 1988.
- Cirici Pellicer, Alexandre: *Ceràmica Catalana*. Edicions Destino. Barcelona, 1977.
- Clopas i Batlle, Isidre: *Ceràmica catalana decorada i terrissa popular*. Fundació d'Història i Art Roger de Belfort. Col·lecció TOTART, núm. 27. Barcelona, 1991.
- Corredor-Matheos, J. i Gumí, Jordi: *Ceràmica popular catalana*. Edicions 62. Barcelona 1978.
- Massanell i Esclassans, Antoni: *Dues notícies vilafranquines del segle XVII. Preus dels cànirs de Vilafranca*. Gran Penedès, núm. 22, desembre, 1986, pàg. 5.
- Sempere, Emili: *El llibre dels cànirs*. 2 vols. Terra Nostra, núm. 17. Edicions de Nou Art Thor. Barcelona, 1989.
- Telese Compte, A.: *La vaixel·la blava catalana de 1570 a 1670*. Barcelona, 1991.

Notes bibliogràfiques

- ¹ Martí Grivé, S.F.: *Els cànirs de Vilafranca*. Homenatge al P. Martí Grivé S.F. Museu de Vilafranca, 1990.
- ² Massanell i Esclassans, Antoni: *Notícia sobre el cànirs vilafranquins*. Olerdulae. Museu de Vilafranca. Núm. 23, any IX. Gener-Març, 1984, pàg. 16-18.
- ³ *Catalech dels vidres de la colecció Amatller*. Imp. Giró. Barcelona, 1925.

EL CARRER DEL TALL

M. Ll. Orriols Vidal

Resum:

Es dona a conèixer l'existència a Vilanova d'un carrer anomenat del Tall pels volts de 1524.

Mots clau:

Carrer del Tall, Vilanova de Cubelles, mercat.

Antigament, tant en els pobles com en les grans ciutats, no hi havia reunions ni plens municipals per donar nom a un carrer. Els noms dels carrers es forjaven sols, de mica en mica i amb sentit. Eren els habitants del propi poble que davant la necessitat de referir-se a un carrer concret cercaven per fer-se entendre el tret més significatiu. Si el més rellevant era la presència d'una rasa, ben segur que el carrer acabaria dient-se carrer de la Rasa, i si hi vivia un personatge important, el carrer seria el carrer del Personatge important. Arrasada la rasa o mort el personatge important, el poble trobava un altre tret identificatiu per rebatejar el carrer. Així, un carrer podia canviar de nom bastant sovint i, en certs moments, tenir-ne dos. Això va durar fins que es fixaren els noms dels carrers.

Un dels noms de carrer vilanovins que no perduraren i que caigueren totalment en el sac de l'ignot, fou el Tall, un carrer anomenat així entrat el segle XVI segons acredita un document de l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de la Geltrú.

El dimecres 11 de gener de 1524, Joan Serra, com a procurador de la seva dona i de na Catarina, vídua de Geroni Gassó (potser la seva sogra), va vendre a Tomàs Roncra, prevere de Sant Antoni de la vila nova de Cubelles, un hort a la parròquia de Sant Antoni de Vilanova de Cubelles per 15 lliures barcelonines de tern, pagadores en dos terminis, per Sant Joan de juny i per Nadal del mateix any. Aquest hort estava situat en "lo carrer del tall" (sic). El document que ofereix la notícia no permet saber amb seguretat a quin carrer dels actuals corresponia, però les afrontacions de l'hort permeten conèixer que el carrer anava de nord a sud i que donava directament a la muralla de mar: per llevant afrontava amb Antoni Figueres, per migdia "cum muro", per ponent amb el carrer del Tall i pel nord amb Joan Stamar¹.

Un aspecte força interessant és el perquè aquest carrer s'anomenava del Tall, la qual cosa equival a preguntar-se què era el tall en aquella època. No cal dir que el document no ajuda gens a aclarir-ho.

La paraula tall, avui dia bastant en desús, era emprada correntment només fa uns anys. Segons Alvover-Moll, per tall cal entendre tros tallat de carn, de peix, de qualsevol cosa sòlida, sobretot comestible; també, carn o peix d'un guisat (per oposició al suc i vegetals). Vendre a tall volia dir vendre a la menuda, no a peces senceres².

Aquestes accepcions de tall obren dues possibilitats, que en el carrer del tall tinguéssim lloc la venda de la carn o bé que allí hi hagués el mercat a la menuda.

A l'Arxiu Històric de Vilanova i la Geltrú, entre els lligalls més antics de la sèrie "Cort del Batlle", que és la documentació que va generar aquest tribunal de justícia, s'ha trobat un document del 1488 que no solament fa referència al tall (no al carrer del Tall) sinó també dóna a entendre que allí s'hi venia quelcom més que carn. Es tracta de la reclamació que va fer una vilanovina a l'home amb qui havia conviscut durant anys, manifestant, referint-se a una peça de roba de vestir, que ja feia tres anys que l'havia comprada "al tall"³. També a Cort del Batlle s'han localitzat anotacions, datades el dia 2 i el 20 d'agost de 1498, d'imposició de multes "al tall" per irregularitats en el pes⁴. Aquestes notícies fan pensar que el tall era més aviat el mercat general de la vila, sobretot si es té en compte que d'aquella època no es té encara constància documental de l'existència de tendes.

Segons Garí Siumell, el mercat més antic de Vilanova se celebrava al Palmerar, però en el segle XIV, amb l'obtenció del Reial Privilegi de celebrar mercat els dimecres, aquest es va localitzar a la Plaça Major on, en una porxada, es venien tota classe de queviures⁵. És, doncs, a la plaça Major i els seus rodals on sembla que ha de situar-se el mercat vilanoví dels volts del 1500. I aquí és potser on cal situar "el tall", possiblement, el nom que es donava al mercat.

D'acord amb aquest notícia i observant les afrontacions de l'hort del carrer del Tall, és ben possible que el carrer del Tall fos el tram més estret i tort de l'actual carrer Comerç, un carrer que dóna a la plaça Major venint d'on hi havia antigament la muralla de migdia.

Notes

¹ Arxiu de la Parròquia de Santa Maria de la Geltrú. Manual notarial 11, pàg. 136 i 137.

² Alcover, A.M., i Moll, F. de B.: *Diccionari català-valencià-balear*. T. X. Palma de mallorca, 1979. Pàg. 114/116.

³ Arxiu Històric Municipal de Vilanova i la Geltrú. Cort del Batlle. S. 2971 (1487 a 1488), pàg. 50v.

⁴ Id. S. 2972 (1497 a 1498), pàg. 87/88.

⁵ Garí Siumell, A.: *Descripción é Historia de la villa de Villanueva y Geltrú, desde su fundación hasta nuestros días*. Imprenta y Librería de Leandro Creus. Villanueva, 1860.

EL CASTELL D'ENVEJA EL 1513

Xavier Sorní Esteva

Resum:

Es dona e coneixer l'inventari dels bens del castell i fortalesa d'Enveja (Vilanova i la Geltrú, abans Vilanova de Cubelles) realitzat el 29 de maig de 1513 i també el motiu que l'originà.

Mots clau:

Inventari, castell d'Enveja, Tomàs d'Arassó, Bernardí d'Avinyó.

Recentment, en aquesta mateixa revista, fou publicat un article sobre el senyoriu d'Enveja a les darreries de la Baixa Edat Mitjana. D'acord amb el propi resum, l'estudi determinava, a partir de documentació de l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de la Geltrú, els canvis de senyor d'Enveja durant els segles XIV i XV, observant a la vegada la relació amb la castlania de Cubelles. L'estudi, tot promentent una prossecució de la recerca amb documentació del segle XVI, es detenia el 1500, quan Joan d'Arassó era senyor de la quadra d'Enveja i castlà del castell de Cubelles¹.

La present col·laboració, tot i que aporta alguna dada referent a la successió del senyoriu d'Enveja a començaments del segle XVI, per propòsit, res té a veure amb l'esmentada prossecució. L'objectiu és senzillament oferir una aproximació a com era i què hi havia en el castell d'Enveja el dia 29 de maig de 1513 mitjançant un inventari localitzat també a l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de la Geltrú².

Segons l'esmentat estudi, el 1485 morí Na Mariana, senyora de la quadra d'Enveja i castlana del castell de Cubelles. Na Mariana, o bé no tingué fills o bé no en deixà de vius, puix l'hereu universal fou el seu marit Joan d'Arassó, viu encara i senyor d'Enveja el 1500.

S'ignora la data de defunció de Joan d'Arassó, però, amb seguretat, era ja mort bastant abans del maig de 1513 segons dona a entendre el document objecte d'estudi.

Fruit segurament d'un segon matrimoni, Joan d'Arassó tingué un fill, Tomàs d'Arassó, que seria l'hereu i per tant senyor de la quadra d'Enveja. El 1513, Tomàs d'Arassó era encara molt jovenet i orfe de pare i mare. El seu tutor i curador era el Magnífic Senyor Jaume Vicens, cavaller (*milite*), senyor del castell de la Geltrú.

El primer de maig de 1513 fou un dia fatídic pel nen Tomàs d'Arassó, el darrer de la seva curta vida: s'ofegà en el mar. El document anota aquest trist esdeveniment amb una frase figurada digne de ser transcrita: "... *dictus pupilli Thoma de Araço natando in mari solvit debitum nature...*" (... el dit pupil Tomàs d'Arassó, nedant al mar, saldà el deute amb la natura...). La mort prematura d'aquest nen, segurament per no tenir germans, significà d'immediat un canvi de nom de llinatge en el senyoriu

d'Enveja. El nou senyor d'Enveja seria un Avinyò: Bernardí d'Avinyò, donzell, senyor de la quadra Descortey (sic), àlias de Catalunya³.

Ara per ara s'ignora el grau de parentiu de Bernardí d'Avinyò amb Tomàs d'Arassó. El document només indica que eren parents. Una possibilitat és que la mare de Tomàs d'Arassó fos una Avinyò, i, per tant, que Bernardí d'Avinyó fos un oncle o cosí.

Com a conseqüència de la mort de Tomàs d'Arassó, el 29 de maig de 1513 (data del document) es constituïren, en presència de Joan Urgellés, Miquel Plant i Joan Garau, testimonis especialment cridats, Bernardí d'Avinyó i Jaume Vives, tutor del difunt Tomàs i portador de les claus del castell i fortalesa d'Enveja. El motiu era el simbòlic però obligat acte de tancament del castell d'Enveja, que consistia en tancar la porta, pujar a la torre per l'interior i "*alia hiis asueta per opportuno et cum Cerimoniis necessariis*".

A més, aquell mateix dia, Bernardí d'Avinyó requerí rebre l'inventari del bens del castell d'Enveja, el qual fou fet en presència dels mateixos testimonis.

L'inventari, sense tenir un interès extraordinari, dóna idea de les estances que en aquells moments tenia la casa d'Enveja i, naturalment també, els bens mobles que contenia.

El nombre d'estances, deixant de banda la torre, citada però no inventariada potser per no contenir res, era com a mínim de sis: l'entrada, el celler, la sala major, un cambró, la cuina i la cambra sobre el portal. Hi havia, doncs, baixos i un pis. Es troba a faltar a l'inventari l'ermita o capella dels Sants Joan d'Enveja, però, com es veurà, hi havia a la casa alguns elements litúrgics de dir Missa.

El portal major es tancava amb unes portes amb forrellat i pany. Estaven en aquells moments en bon estat.

Entrant, començant per mà esquerra, hi havien dos cups de fusta, un de cinquanta càrregues i l'altre de quaranta, i també un gran banc. El pou també estava a l'entrada, amb la seva corriola i unes galledes velles. Hi havia també un rella vella, un càvec, una cassa i un poal, tot sotil.

Des de l'entrada es devia poder accedir al celler, on hi havia bastantes botes: una de quatre càrregues, una de deu, dues de dotze, una de setze i una de divuit. La bota de divuit no estava buida; contenia vuit càrregues de vi vermell bo. També hi havia dues mitges botes, dues cortaroles sotils, dues gerres olieres, un cubell de fusta prima, una mànega sotil per col·lar mares i un banc de cup.

L'estança més important de la planta baixa era l'anomenada sala major, que serviria de menjador. Potser era en el centre on estava situada una taula de roure de Flandes amb els seus petges. Hi havia també un llit amb la seva màrfega i quatre posts, unes caixes, un armari llevadís, un ciró de canya de quaranta quarteres i una "anthola" per farina. Pel cap de la sala s'accedia a un cambró on només hi havia una mitja quartera quadrada amb dues peces de cortines.

A la cuina, seguint l'ordre de l'inventari, hi havia una pastera sense petges sotil, una caixa de fusta groga també sotil, dues cadires de costelles igualment sotils, un cofre sense cobertor, una caixa de fusta grossa sotil, una estrada groga de tres

trons, un cofret petit ferrat, una taula amb els seus capitells, uns bancs i un pitxell d'estany, una paella, una garbella de jonc, una caldera dolenta i dues posts i un banc.

A la “*cambrà sobre lo portal*”, és a dir, a l'habitació del primer pis, hi havia una màrrega amb els seus posts i bancs, una estrada amb tres trons, un cofre “de la forma major”, un mig cofre, un missal de pergami i una poca roba, en gran part d'us religiós: tres casulles de seda, dos camís, un manteller de brocat, un pal·li amb el seu frontal de brocat, dues tovalles, una de brodada i l'altra llisa, i una casulla de seda amb els seus complements.

En el seu conjunt, aquest inventari, si es té en compte la importància, al menys a nivell local, de la quadra i senyoriu d'Enveja, sobta per la migradesa de bens i per l'escassetat d'objectes sumptuaris. Per altra banda, dóna la impressió, si nó d'abandonament, sí de deshabitatge. Llevat de vuit càrregues de vi vermell, res es troba a l'inventari de consumible. Els dos grans cups de l'entrada i les botes del celler potser només testimoniaven una abandonada, però no llunyana, gran activitat vinícola de la casa d'Enveja.

Segurament feia temps, potser des de la mort de Joan d'Arassó, que ni hi vivia ningú. El més probable és que Tomàs d'Arassó, un cop orfe, hagués anat a viure amb el seu tutor i curador al castell de la Geltrú.

Notes

¹ Ferrer, Josep; Orriols, M.LL.; Sanz, Ferran; Sorní, Xavier: *El senyoriu d'Enveja i la castalania de Cubelles a les darreries de la Baixa Edat Mitjana*. Reembres, Plecs d'Història i Cultura, (1) 3/8 (1993).

² A.P.G., Manual 10, f. 62/66.

³ Bernadí d'Avinyó, segons acredita un document del mateix Arxiu i Manual, fol. 161, datat el 26 de gener de 1511 (més d'un any abans), era fill de Bartomeu d'Avinyó, donzell, senyor de la casa i quadra Descortey àlias de Catalunya en el terme del Castell de Ribes.

ENDEVINI EL PERSONATGE

Net de l'hisendat més important del terme, nasqué a Vilanova i la Geltrú l'any 1913 i morí el 1977. Fou alumne de l'Escola Pia i després de la Facultat de Medicina de Barcelona. Adquirí un profund coneixement de l'anglès, del francès i de l'alemany, i fou un filòleg força apreciat que es cartejava amb Joan Coromines, Jordi Carbonell... Amic de Narcís Oller, Ferran Canyameres, Josep Iglésies...

Enòleg en una empresa de vins vilafranquina, va ser home de fina ironia i bromes molt ben fetes. Va escriure poesia en totes les seves vessants i per totes les ocasions, des de la fina sàtira a l'acròstica i ocasional per naixements i Primeres comunions. La seva faceta més coneguda

fou la d'autor dramàtic, gua-nyador de diversos premis de teatre en els jocs florals, *du gènet d'or* a Perpinyà i a l'Alguer. Les seves obres teatrals, sobretot les escrites en prosa, actualment encara es representen.

La seva obra més important, és però, possiblement, "*El carnaval de Vilanova*", pràcticament desconeguda i inexplicablement inèdita per vergonya dels vilanovins i de les seves institucions. És un estudi profund, extens i documentat del Carnaval de Vilanova, que, com a vilanoví de soca-rel, tant estimava i vivia des del Foment Vilanoví.

AJUT: *Gran Enciclopèdia Catalana*. Vol 12. Barcelona, 1978. Lletre P.

Il·lustració de la coberta de l'obra de teatre del personatge a endevinar "El carlà de la Geltrú", editada per l'Editorial Millà (Col·lecció Catalunya Teatral. 2a època. Obra n. 42). Barcelona, 1957.

Solució a Endevini el personatge del Núm.1 de Reembres: Joan II.

TARD I TORT

Ferran Sanz Lou

A la inauguració, el passat 2 de novembre de 1993, de l'exposició del centenari del naixement d'Enric-C. Ricart, molts trobaren a faltar el catàleg, que, per diverses causes, no estava encara enllestit. Si bé a les inauguracions es fa molt difícil, per l'aglomeració de públic, recórrer amb deteniment una exposició, l'endemà o al cap d'uns dies, el catàleg esdevé una eina imprescindible per una visita acurada, però tingueren que passar molts dies, fins el 19 de desembre, per poder tenir-lo a les mans després d'un acte de presentació.

Per rumors i informacions diverses, se sabia que el catàleg no quedaria limitat a un llistat ordenat de les obres de l'exposició, sinó que seria quelcom més: una obra-catàleg. Això és, un llibre que contindria, a més del catàleg pròpiament dit, enriquit amb abundantíssimes il·lustracions, una part substanciosa dedicada a l'estudi de Ricart i la seva obra, firmat per Maria Lluïsa Borràs, que prometia importants novetats i, fins i tot, una nova visió del Ricart pintor.

Aquestes expectatives semblaren i semblen confirmar-se en una primera fullejada. El format del llibre és agradable, fa de bon manejar, el paper és de gran qualitat, la lletra clara i molt llegible, amb blancs abundants i nombrosíssimes il·lustracions. Ja es veu però, a primer cop d'ull, que les reproduccions de les pintures han quedat amb els tons dels colors molt pujats, falsejant massa els originals. Una llàstima!

El sumari de l'obra-catàleg està dividit en tres parts. La primera consta de sis capítols, però sense un títol genèric que orienti al lector sobre la naturalesa d'aquest conjunt. La segona, titulada "Les obres de l'exposició", és la més extensa, més de 100 pàgines; té tres parts: "Pintura", "Dibuix" i, no pas "Xilografies", sinó "Ricart, xilògraf". La tercera, "Apèndixs", fa referència a "Exposicions" i a una "Bibliografia" sense especificar. A nivell de sumari sorprèn la manca d'indicació del tan esperat catàleg de l'exposició.

• • •

La primera part, atribuïble a Maria Lluïsa Borràs per figurar a la portada (no a la coberta) com l'autora de tot, sembla correspondre, al menys en part, a l'anunciat i novador estudi sobre Ricart. De fet però són només 24 pàgines, ja que el gruix correspon a un anecdotari.

El breu estudi està dedicat completament al Ricart pintor i dibuixant, excloent incomprendiblement qualsevol referència directa al gravador (el títol del llibre és "Enric C. Ricart, de la pintura al gravat"). El més sorprenent però, és la manca quasi total de referències bibliogràfiques o documentals (les poques que hi ha són incompletes), la qual cosa fa del text més un discurs que no pas un estudi.

El primer capítol, titulat “Ricart, pintor”, deixant a banda l’intent de justificar el perquè no s’estudia el Ricart gravador, és la història d’un fracàs. Mostra la trista història d’un home que per damunt de tot volia ser pintor i que anà perdent batalla rera batalla fins a perdre la guerra. Aquesta desoladora visió del Ricart pintor tothom ja la coneixia i a l’hora de commemorar el centenari del seu naixement, sinó de mal gust, és poc delicat retreure-la a canvi de res. En els capítols següents l’autora intenta esmenar la plana, i en aquest sentit cal destacar la importància que dóna al Ricart dibuixant, considerant el seus dibuixos superiors als de Miró dels primers anys, però el mal ja està fet, i el torna ha fer continuant insistint, com altres autors¹, en presentar el Ricart dels anys cinquanta com un home reaccionari, clos en si mateix i allunyat de tot i de tothom (pàg. 24). Si bé és cert que Ricart es reclougé voluntàriament a Vilanova en els seus anys de maduresa, no per això deixà mai d’interessar-se pel món de l’art i pels nous corrents artístics, com bé ho palesen moltes de les cartes que escrigué a Josep F. Ràfols². Ningú negarà que Ricart sempre restà obert a qualsevol requeriment que li feu Vilanova, fins i tot per introduir i impulsar les noves tendències artístiques en la vida cultural de la població³. No es pot parcel·lar la vida creativa de Ricart. La seva producció s’ha d’abordar globalment, i sempre tenint molt clar que, malgrat ell mateix, per damunt de tot era gravador. Contràriament, només s’aconsegueix la distorsió de l’artista.

A part de lloances de l’excel·lent dibuixant que era Ricart, aquest estudi sobre els seus dibuixos i pintures no aporta cap més novetat, ni cap més conclusió que la que es desprèn del primer capítol, i sí, en canvi, alguns errors difícils de comprendre. Així, per posar un dels molts exemples, quan es refereix al **Retrat de Joan Miró**, escriu: “... en el fet que no pinti el 57 que duu al coll de l’uniforme ni tampoc els botons, sinó que els substitueix per dues xifres de metall i per botons de debò” (pàg. 18). Tothom sap, per anecdòtic, i tothom pot comprovar que els botons foren pintats directament damunt la tela amb purpurina, tal com el propi Ricart explica en les seves memòries⁴.

•••

L’anecdolari, tot i que certament recull anècdotes, és més aviat una cronologia de Ricart capriciosa i incompleta (manquen els anys 1919 i 1927), basada, pel que es dedueix del contingut (en lloc s’indica de forma clara) en textos del propi artista.

En aquest apartat la manca de rigor s’accentua i supera la dels anteriors capítols. Les referències bibliogràfiques o documentals desapareixen del tot i els textos transcrits del propi Ricart quasi mai se sap exactament d’on provenen, si de les “Memòries”, si de les “Kodak” o si d’altres fonts, augmentant encara més el desconcert del lector quan després d’indicar a l’apartat de l’any 1922, erròniament, que el dietari “Kodak” acaba l’any 1928 (pàg. 38), comença l’any 1929 escrivint que Ricart segueix fent anotacions als quaderns “Kodak” (pàg. 44). L’ordre cronològic s’altera apareixent l’any 1949 a continuació de 1944 i abans de 1945-1960.

En aquest anecdolari augmenten les imprecisions i augmenten els errors, a vegades, fins i tot, agafadets de la mà.

Un bon exemple és que a la pàgina 49 data erròniament els gravats per l'obra "Anthony and Cleopatra" l'any 1936, mentre que en l'apartat "Gravats exposats", difícil de trobar perquè no consta en el sumari, la data que figura en els àlbums de proves és 1937 (pàg. 157), però, a més, en la mateixa pàgina 49, al costat del text que diu 1936, hi ha una reproducció del frontispici de dita obra on consta com any d'edició del llibre 1939; un veritable trencaclosques.

Pel que fa als errors puntuals, uns quants a tall d'exemple. Data els gravats del "Quixot" l'any 1926 quan consten en l'àlbums de proves com fets l'any 1933⁵. Data una fotografia de Ricart en el seu taller l'any 1925 (pàg. 41), quan el quadre que hi ha al fons de la fotografia damunt d'un cavallet (**El circ**) fou pintat segons les "Kodak" l'any 1929⁶.

Hi ha també llacunes i desconeixements. Una bona llacuna és que a l'any 1940 no es troba consignada la mort de Joaquim Mir, fet que Ricart no podia deixar de recollir en les "Kodak"⁷. Un desconeixement és donar per bo un article aparegut a "Revista de Arte Decorativo" (pàg. 41 i 42), quan aquesta publicació no va existir, fet confirmat pel propi Ricart a les "Kodak"⁸.

Hi ha també errors d'importància; alguns falsegen, fins i tot, la personalitat de Ricart. Per exemple, a la pàgina 37 es llegeix textualment: "*A la Leicester Gallery veu l'única exposició de Picasso de tota la seva vida*". Això és totalment fals. Precisament, Ricart escriu una de les pàgines més belles de les "Kodak" comentant una exposició de Picasso que va veure l'any 1924 a la Galeria Paul Rosenberg de París⁹. A més, les pròpies "Kodak" demostren que Ricart va contemplar a París força obra de Picasso. De fet, l'interès de Ricart per l'obra picassiana, data, si no d'abans, de l'època de l'Agrupació Courbet¹⁰, i li durà al menys fins pocs dies abans de morir¹¹. Aquest error, que dóna a entendre un quasi total desinterès de Ricart per Picasso, conjuntament amb el ja esmentat de la pàgina 24, coronat per la frase "*Ni tan sols fa esment mai de l'art abstracte*", reforcen la falsa imatge d'un Ricart reaccionari i totalment conservador en matèria d'art, cosa que, com s'ha dit abans, és totalment falsa¹².

D'aquest "Anecdotari" tan carregat d'anècdotes pròpies, molt més se'n podria dir, però més val deixar-ho córrer per no desencisar més al lector. Només apuntar una contradicció formal entre el sumari i el text. Aquest capítol "Anecdotari" entra en text com un darrer apartat del capítol "L'obra d'Enric C. Ricart", ja que no guarda el marge superior dels restants capítols, mentre que en el sumari "Anecdotari" és tota una part o capítol.

• • •

La segona part del llibre, "Les obres de l'exposició", dividida en tres capítols, "Pintura", "Dibuix" i "Ricart, xilògraf", a cop d'ull i atès que en lloc més hi ha cap catàleg, sembla ser el catàleg, però no és ben bé un catàleg.

És tot un seguit d'il·lustracions amb el seu corresponen peu, sense preàmbul ni instruccions de maneig. Aquestes il·lustracions reproduïen totes les pintures i dibuixos exposats, però, sorprenentment, també dues pintures no exposades, **La**

màscara i l'ocell de paper (pàg. 88), i **Terrats de Vilanova** (pàg. 129), i un dibuix acolorit, **Dona amb vestit vermell suspesa per la boca** (pàg. 114); consten en el llibre, però no figuren en l'exposició i, per tant, no cal que ningú s'esforci en cercar-les, perquè no les trobarà.

No es pot dir que les fotografies dels dos conjunts, pintura i dibuix, per molt identificades i caracteritzades que en particular es trobin, constitueixin el catàleg de les obres de l'exposició. No és tan sols per incloure més obres de les exposades, sinó també, i sobretot, perquè no segueixen cap ordre racional: ni cronològic, ni temàtic, ni estilístic, ni de col·locació. A aquesta manca d'ordenació cal afegir la manca de numeració de les obres reproduïdes, una manca de numeració que sembla un encert davant del desencert de no haver atorgat ni número ni ordre a les pintures i dibuixos de la pròpia exposició. A més, el títol del capítol "Pintura", entra en contradicció amb el seu contingut, ja que també inclou dibuixos. Això es podria mirar de justificar dient que aquests dibuixos, a l'Exposició, es mostren a les sales dedicades a pintura, si no fos perquè en aquest mateix capítol s'inclou un dibuix que es troba a les sales dedicades exclusivament al dibuix, acolorit o no.

Aquesta part tan esplèndida pel que fa a reproduccions de pintures i dibuixos (fins i tot, com ja s'ha dit, reproduïx obres no exposades), és del tot avara pel que fa als gravats, no en reproduïx cap, i això que hi ha un apartat, ocultat en el sumari, titulat "Gravats exposats". Bé podria ser la catalogació dels mateixos, si no fos per la manca de numeració, que dificulta en molt la localització de les peces referenciades i invalida quasi del tot el treball fet. Per altra banda, no s'explica perquè títols de gravats figuren amb lletra negreta i altres no. Petits detalls que ajuden a augmentar el desconcert que produeix el llibre.

Pel que fa al contingut, el capítol "Pintura" d'això que vol ser el catàleg, tampoc se'n lliura d'errors i imprecisions. Així, el quadre **Masia Cabanyes**, es troba datat pels vols de 1956, quan en la reproducció del mateix es veu clarament que Ricart el signà el 1920. A l'aquarel·la reproduïda a la pàgina 103 se li assigna, no se sap ben bé perquè, el títol **Fira de Reis** en lloc de "Fira"; no cal corre el risc que les persones grans diguin que no recorden una fira per Reis, ni abans ni després de la guerra, a la Rambla Principal de Vilanova.

Moltes de les reproduccions que omplen aquest capítol van acompanyades d'un breu comentari, on se segueixen trobant errors i imprecisions. Bastaran, per exemple, tres.

El primer comentari, que és el que acomboïa el **Retrat de Joan Miró** (pàg. 57), repeteix l'error dels botons, però ara va més enllà: a més de ser botons de debò, són metàl·lics.

No queda prou justificat el canvi de data de la pintura **Coses** (pàg. 80), el quadre emblema de l'exposició; és datada l'any 1926, quan en la més recent bibliografia consta com "c. 1920"¹³. El fet que estigués d'actualitat l'any 1926 (reproducció a "L'amic de les Arts", crítica de Sebastià Gasch, bescanvi amb Prats per barrets), no vol dir que fos feta aquell mateix any, sobretot si és té en compte que passada l'empenta de les primeres exposicions, sembla que Ricart es movia més pel

desig de quedar bé que no pas per la necessitat de mostrar l'obra més recent. Així, a l'exposició d'art català, celebrada aquell mateix any a Madrid, concorregué amb dues pintures de l'any 1918, **El porxo i Crisantems**. Tot fa pensar que l'actualitat de **Coses** fou motivada per l'exposició de Can Dalmau celebrada aquell any, 1926, on Ricart a més de **Coses** també presentà **La soperà** que pertanyia a la seva anterior època fauvista, segons constatà Sebastià Gasch¹⁴. **Coses** tant pot ser de 1920 com de 1926 com d'un altre any, però aquells que la dataren l'any 1920, tingueren la precaució d'incloure la "c" de "circa".

Amb la frase "*L'any 1926 Ricart va enllestir 18 bodegons per a exposar-los a la Sala Gran de Can Parés...*" (pàg. 84) s'indueix a creure que Ricart l'any 1926 va exposar 18 bodegons a la Sala Gran de Can Parés. Potser sí que el 1926 Ricart n'enllestí 18 de bodegons, però el cas és que n'exposà 19, com deixà escrit ell mateix a les "Kodak": "*Repàs, cop d'ull, als 19 bodegons a punt d'exposar. Serà l'exposició més uniforme que s'haurà fet a Barcelona. 19 germanes vestides iguals i igual de mides*"¹⁵. Tot seguit, s'afirma, sense especificar-les, que sis d'aquelles obres es troben a l'Exposició. Si és que hi són, estan molt mal caracteritzades tant en el llibre com en l'exposició, puix no hi ha indicat cap bodegó del 1926 a l'oli sobre paper Canson, tècnica i suport que emprà Ricart, segons Sebastià Gasch¹⁶, per fer aquestes obres. Independentment d'això, és una llàstima que no s'indiqui quines són aquestes sis pintures, puix com a molt, i amb dubtes, només n'hi ha quatre. Per una banda, el llibre i l'exposició recullen tres natures mortes del 1926 pintades sobre cartró i una altra, també sobre cartró, datada com probable del 1926, i per l'altra, a les "Kodak" es pot llegir, amb data del 17 de novembre de 1926, com Ricart enllestí les obres que anaven a l'Exposició de Can Parés: "*Encartonats tots els papers per a l'exposició del 30. Són tanmateix 19*". Si Ricart enganxà els 19 papers Canson sobre 19 cartrons, és quasi segur que **Natura morta del setrill i Natura morta de les estovalles a carreus vermells**, que amiden 50x65 cm (pàg. 85), pertanyen a les obres exposades a Can Parés; **Natura morta (Síndria i dos càntirs)** (pàg. 87), per la similitud de mides, 47x64 cm, es probable que també en formés part; més difícil és enquibir-hi **Natura morta de les fruites i l'ampolla** (pàg. 84), tant per les mides, 42x52 cm, com per la manca de data del quadre. Per tant, i amb molta concessió, és pot parlar de quatre pintures de l'Exposició dels Queviures, no de sis.

No tot són errors en aquests comentaris, també hi ha quelcom de positiu, encara que estigui fora de lloc. Es fa observar que l'obra pictòrica de Ricart segueix un procés cíclic, que al final retorna als inicis (pàg. 125 i 128). Això, ben exposat i raonat, ben bé podia haver estat la conclusió de la primera part.

El capítol "Dibuix", en estar mancat de comentaris també està mancat d'errors. Malgrat tot, sorprèn trobar un retrat de Charles Szymanowski datat l'any 1928 (pàg. 149). Sense cap explicació costa de creure que Szymanowski vingués a Catalunya l'any 1928. És que és el retrat d'un altre?

L'últim capítol d'aquesta segona part és el més difícil d'encaixar a l'obra; a tot arreu fa nosa. A la primera part, a l'estudi sobre Ricart, no hi pot anar perquè només tracta de pintura i dibuix; en aquesta segona, un text en un pseudo-catàleg

tampoc s'ajusta massa; potser la tercera, "Apèndixs", fora l'encertada, però relegar l'estudi xilogràfic, malgrat que només té tres pàgines, a l'apèndix, pot semblar poc polit, i més, si és té en compte el títol de l'exposició, "Enric C. Ricart, de la pintura al gravat". Curiosament, en aquestes tres pàgines s'hi troba el major encert de tota l'obra: "A la llum de la darrereria del segle XX, Enric C. Ricart es perfila sens dubte com un artista extraordinari de la xilografia reconegut arreu, però, a més, com un fabulós comunicador i, encara, com un dissenyador gràfic de primer ordre que va fer avançar un bon tros el disseny gràfic del seu temps" (pàg. 154). Llàstima que l'autor no s'hagués estès més en aquesta línia.

• • •

Els "Apèndixs", dos, són breus i breu serà el comentari. En el primer, titulat "Exposicions", se suposen de Ricart i no se sap si individuals o col·lectives, hi manquen el gravats; només recull les pintures i els dibuixos, hi ha errors de contingut i tipogràfics...

Pel que fa al segon, "Bibliografia (textos sobre pintura i dibuix)", poca cosa és pot dir, puix no queda clar si la bibliografia és general, específica, total, parcial, l'emprada en el llibre, l'emprada en l'exposició...

Per concloure, cal dir que l'obra està totalment descompensada, no respon ni al títol de l'exposició ni al del llibre, que és el mateix. Pot fer força bonic en una llibreria, es poden contemplar les il·lustracions, això sí, malfiant-se dels colors, i que cap estudiós de Ricart l'agafi com bibliografia base, perquè tindrà molts mals de cap i es veurà abocat al fracàs.

Notes

¹ Planas, Maria Rosa: *Enric-Cristòfol Ricart. Gravador del Noucentisme*. Biblioteca de Catalunya. Barcelona, 1988.

² «Vaig despedir-me'n abans que tu de la Bienal. A la Bienal (del Parc) cada cop hi trobava cosa pitjor i no precisament abstracta, que si vols que et sigui franc prefereixo això a l'altra pintura, la figurativa, quan n'hi ha tanta i de tan dolenta». Carta de Ricart a Ràfols, datada a Vilanova i la Geltrú el 8-I-1956.

³ «Vaig parlar amb Àngel Marçà l'altre dia a El Correo Catalán i va dir-me que sí, que si armàvem allò d'unes conferències amb polèmica, sobre art nou i avisant-lo

amb temps vindria a Vilanova». Carta de Ricart a Ràfols, datada V. i G. 5-II-1956.

⁴ Ricart, Enric-C.: *Memòries*, (manuscrit), pàg. 46. Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú).

⁵ Àlbum de proves I, 99 i 99v. Biblioteca-Museu Balaguer.

⁶ «*Treball metòdic i continuat en la composició "Circ eqüestre". Llums de púrpura. Carmesí, blanc, or... Cortinatges suspesos, serrells i borles molt 1880...*». Kodak VI, 4-III-1929. Biblioteca-Museu Balaguer.

Aquesta pintura de Ricart, molt poc vista, està reproduïda en el número 2, pàg. 33

(any 1993) de la publicació periòdica vilanovina Reembres.

⁷ «Avui, diada de N^a Sra. de Montserrat ha mort a Barcelona “el pintor de Montserrat”, Joaquim Mir». Kodak VI, 27-IV-1940. Biblioteca-Museu Balaguer.

⁸ «Enguelade a en Martí Torrents per un articlet que ha publicat fent brometa - segons sembla- amb la qüestió del “Foment”. Li dic que no estic disposat a fer el ximple i que no veig la necessitat que ens prenguin per tals.

“Una obra artística extraordinària. Alguns periòdicos de la capital al ocupar-se del proyecto en vías de realización de decoración mural del Salón-café del Fomento, por los pintores señores Mir, Cabanyes, Torrents y Ricart conceden al asunto una gran trascendencia artística. Especialmente la “Revista de Arte Decorativo” (que no existeix) en un escrito hace resaltar la sorprendente coincidencia (gros!!) de haber podido reunirse en un mismo local las pinturas de firmas tan significadas del momento renovador artístico catalán (!!!)...”». Kodak III, 17-I-1925. Biblioteca-Museu Balaguer.

Per més informació sobre aquesta qüestió, vegeu, de Sanz Lou, Ferran: *Ricart i el Cafè Foment*. Primera Edició, (3) 21/26 (1988).

⁹ «Picasso chez Rosemberg.

Disposats -és clar- a conèixer quina se'n ha pensat de nova. Dos grans arlequins...». Kodak III, 3-IV-1924. Biblioteca-Museu Balaguer.

¹⁰ «*Fou als dies, ja llunyans, de l'efímera Agrupació Courbet que Joan Miró, Enric-*

C. Ricart, Josep de Togores i l'autor d'aquestes ratlles es personaren al domicili de la mare de Picasso a Barcelona - aleshores al carrer de la Mercè- adelerats de conèixer les produccions d'aquest artista únic...». Ràfols, Josep-F.: *En torn d'unes obres d'art desaparegudes. Picasso*. El Matí, 15 de maig de 1930.

¹¹ «*A Can Gaspar vaig trobar-hi l'editor Gustau Gili II que acabava d'endegar la taula-vitrina amb les planxes inutilitzades de Picasso per a l'edició de la “Tauromaquia” que l'autor regala al Museu de B[arcelona]...Reprenc aquesta el 21 que és mitja festa per a mi i total per a molts...En lloc d'anar avui a la tarda a Barcelona hi hauré d'anar demà perquè em fa por de trobar el tren massa ple de gent que avui ho aprofita per a anar de compres a ciutat, aprofitant que allà no és festa... Treuré el nas altre cop a la plaça de toros de Picasso...»*. Carta de Ricart a Ràfols, datada el 4-I-1960.

¹² Sobre aquesta qüestió és molt temptador estendre's-hi, però cal renunciar-hi per merèixer un estudi totalment a part.

¹³ *Homenatge a Barcelona. La ciutat i les seves arts, 1888-1936*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1987. Pàg. 201. *Avantguardes a Catalunya, 1906-1939*. Fundació Caixa de Catalunya. Barcelona, 1992. Pàg. 339.

¹⁴ Gasch, Sebastià: *De galeria en galeria. L'amic de les arts*”, (8) 6 (desembre 1926).

¹⁵ Kodak V, 17-X-1926. Biblioteca-Museu Balaguer.

¹⁶ Gasch, Sebastià: *De galeria en galeria. L'amic de les Arts*, (9) 12 (desembre 1926).

PER QUELCOM MÉS QUE PER OMPLIR

Exposició Calvet

A Sant Pere de Ribes, a La premsa, del 3 al 31 de desembre, Joan Calvet Ràfols exposa una interessant mostra de pintures i dibuixos acolorits; més dibuixos que pintures. Contrasta la coneguda solidesa de les pintures amb la delicadesa dels dibuixos. L'interès de la mostra rau principalment en aquests dibuixos de petit format. Calvet, amb gran simplicitat, dibuixa només el necessari i taca el just, harmonitzant dibuix i color. Són un clar reflex de la maduresa de l'artista i bé podrien ser l'inici d'una evolució cap a noves recerques i nous camins.

Un article remarcable

En el número de l'última setmana de l'any de la publicació "Vilanova-Flash" hi ha un article dels millors que s'han escrit a casa nostra en tot l'any, "Un adiós no dicho", firmat per F.D.S. Sota aquestes inicials, s'amaga, segurament, el savi pudor d'un esperit molt cultivat i humanament molt afinat temerós de ser incomprès.

L'article planteja la paradoxa de dues morts molt diferents i distanciades, però amb un nexce comú: la droga. Una mort, la d'un malaurat jove per una sobredosi, que només ha rebut els plors dels familiars. L'altra, la del rei del narcotràfic entronitzat per uns pobres camperols en un desafortunat país sud-americà.

L'autor sap molt bé impregnar tot l'escrit d'un profund localisme gallec, per cert que gens gratuït, que pren sentit amb la mort del jove nascut a Galícia i que es fa entenedor als que pertanyen a altres cultures. Paga la pena conservar la pàgina 15 d'aquest "Vilanova-Flash".

Un bon concert

El vespre del 28 de desembre de 1993 tingué lloc al presbiteri de l'església parroquial de Santa Maria de la Geltrú un concert de música Medieval i del primer Renaixement que per la seva gran qualitat mereix ressenya.

La qualitat del concert contrastà amb la discreció amb què fou anunciat en el programa general, extensament repartit per l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, "Nadal a la Geltrú", on només es llegia "Reinaiance. Grup de música medieval i renaixentista iugoslau".

La interpretació fou immillorable. Els sis músics feien viure els sons, principalment aquell que tocava les distintes flautes i el percussionista, que amb els genuïns instruments de l'època tenien per pauta el propi ofici i la inspiració; la cantant, amb una veu exquisida i d'extraordinària modulació, tenia el capteniment majestuós que calia.

El flautista, vestit de blau, semblava tret de la caplletra miniada d'un manuscrit i el petit joiell que portava en el cabell la cantant, feia pensar en el que tindria en el seu aixovar alguna geltrunenca rica de mitjans del segle XV. El vestuari, en el punt just, i tot el conjunt transportaven a qualsevol cort medieval del segle XIV o XV.

Concerts com aquest honoren la Regidoria de Cultura del l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú i deuriem repetir-se més sovint, aprofitant el magnífic estoig del temple geltrunenc, presidit per l'impressionant i recentment restaurat retaule.

COSES QUE VAN PASSAR

Ventura Orriols Ferret

Totes les ciutats i viles tenen les seves petites cròniques que mai o molt rarament passen a nodrir la gran història; són coses que van passar i que han quedat completament esborrades de la memòria popular. Això no vol dir que en el seu moment, petits esdeveniments no portin certa carga d'error o de mala fe, que fan patir injustament a més d'una persona.

La casualitat em va fer testimoni, als meus 11 anys, d'un d'aquests episodis ja completament oblidats, però que en el seu moment va ser tema de moltes converses i comentaris en determinats cercles d'opinió de Vilanova i la Geltrú.

Faltaven pocs dies perquè s'aixequés el teló del primer acte de la fantàstica representació dels anys trenta: fi de la Monarquia, República, Estatut, 6 d'octubre, 18 de juliol, Guerra Civil, dictadura. Quasi res! El primer acte van ser les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 que portaren la República al cap de dos dies.

Pocs dies abans d'aquestes eleccions, un dirigent local de la Lliga Regionalista va tenir una entrevista amb el Rector dels Escolapis, el Pare Carles Riera.

Comptant amb la simpatia dels escolapis envers aquell partit catalanista, es tractava de parlar de l'estratègia a seguir de tot el personal del col·legi a l'hora d'exercir el dret a votar, a fi de mirar de cridar el mínim l'atenció (aleshores tots els pares escolapis duïen sotana i no podien passar desapercebuts). Per altra part, valia la pena aprofitar els vots que sortirien del Col·legi Samà, una vintena entre els catorze escolapis i el personal fix empleat de la casa.

En aquell temps les meses electorals es constituïen a les 7 de matí, i els escolapis s'obrien a les 8. Es va convenir, per tal d'evitar possibles complicacions, que tot el personal dels escolapis votaria escalonadament a primera hora, i així es va fer. Entre dos i tres quarts de nou del matí, i sense problemes, havia votat tot el personal que ens ocupa, a més d'uns pocs industrials i comerciants, que votaven de bon matí, ja que aleshores, pel comerç, encara no existia el descans dominical.

Vaig passar el dia en aquella mesa electoral ajudant el meu pare, que, a més de candidat, era interventor; vaig veure votar els meus professors i també els que no ho eren, però que naturalment coneixia molt bé com alumne que era del col·legi; també el personal de la casa, algun dels quals el recordo pel motiu que li dèiem els alumnes.

Com que eren llistes obertes, a l'hora de l'escrutini les paperetes es llegien nom per nom. La cantarella dels tres cognoms de l'Esquerra no parava: "Cardona, Riambau, Santmartí". Només de tant en tant en sortia algun de la lliga: "Freixa, Orriols, Pujol". De sobte, quan ja s'arribava al final i només quedaven a l'urna unes 25 paperetes (llavors anaven sense sobre), el públic assistent, que era molt nombrós, va quedar sorprès; la cantarella canvià de color, i fins al final tots els vots van ser per la Lliga Regionalista. El meu pare, que anava marcant el seu registre, tot rient em va dir a cau d'orella: aquests són els escolapis!.

Bé, aquesta anècdota no valdria la pena de ser recordada si no fos perquè l'endemà i els dies successius, davant el triomf aclaparador de les candidatures de l'Esquerra i de la proclamació de la República al cap dos dies, es posés en circulació en determinats cercles de la dreta vilanovina, especialment els de *papà i mamà*, un rumor que s'arribà a donar per cosa certa: "fins i tot els escolapis han votat per la República!"

Els Pares Escolapis ho comentaven somrients, però adolorits.

Un rumor i una suposició que van circular molt, però completament falsos.

Només tenia 11 anys, però en dono fe.

ELECCIONES de Concejales

PROVINCIA Balears DISTRITO ELECTORAL Mallorca y Ceuta

Término Municipal Mallorca y Ceuta Distrito 3ª

Sección 1ª

Los que suscriben, Presidente, Adjuntos e Interventores de la mesa electoral de esta Sección,

Certifican: Que la votación y escrutinio de las elecciones que acaban de verificarse en la misma, dan el resultado siguiente:

	VOTOS
D. Juan Verdura Falso (voto habido y suceso)	105
D. Calixto Ribera (voto habido y suceso)	100
D. José Manuel Adami (voto habido y suceso)	100
D. Benigno José Benavente (voto habido y suceso)	98
D. Benigno José Benavente (voto habido y suceso)	96
D. Benigno José Benavente (voto habido y suceso)	96
D. Juan Padell Bonnell (voto)	0
D. José Vidal Blau (voto)	0
D. María Regalado Collan (voto)	0
D. Benigno José Benavente (voto)	0
D. Juan José Benavente (voto)	0
D. Juan José Benavente (voto)	0
D. Benigno José Benavente (voto)	0
D. Benigno José Benavente (voto)	0
D. Benigno José Benavente (voto)	0

Y para que conste y otre los efectos legales que estos precedidos, obrando lo presente en Mallorca a 10 de enero de 1931 de mil novecientos treinta y uno

El Presidente: J. José Benavente

Los Adjuntos: J. José Benavente

Los Interventores: J. José Benavente

ELS PERGAMINS DESAPAREGUTS DE L'ARXIU DE LA PARRÒQUIA DE SANTA MARIA DE LA GELTRÚ

Actualment a l'Arxiu de la Parròquia de Santa Maria de la Geltrú hi ha 42 pergamins, els mateixos que quan arribà a la Geltrú, fa uns 27 anys, Mn. Pere Sitjà, l'actual rector, per fer-se càrrec de la Parròquia. Abans, però, n'hi havia bastants més de pergamins, 157 repartits en quatre carpetes.

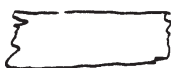
Fa uns 35 anys, algun "investigador d'altres mires" s'endugué tres de les quatre carpetes, potser per estudiar-les, però després se li va passar per alt el petit detall de tornar-les. Sortosament deixà la carpeta amb els pergamins més antics.

Fa masses anys per fer públicament conjectures sobre el possible autor de tan *magna* acció, però no els suficients per donar els pergamins definitivament per perduts. Potser algun dia, un paquet anònim els retornarà a on han de ser. Així és de desitjar. Mentrestant, una part del patrimoni històric local romandrà segrestada.

No és a les mans de Reembres fer possible aquest retorn, però sí, en canvi, deixar constància pública i escrita del nombre i característiques de tots els 115 pergamins que es troben a faltar. Això, per una doble finalitat: facilitar senyes d'identificació en cas que es trobin escampats i oferir a l'historiador el tema i les dades històriques conegudes de cadascun d'ells.

Tot això és possible gràcies a un quadern-registre, titulat *Catàleg de l'Arxiu i Biblioteca parroquials*, que Mn. Miquel Nicolau i Faura (Sant Vicenç del Horts, 1880 - Vilanova i la Geltrú, 1936), ecònom de la Geltrú entre 1926 i 1936, a qui es deu el bon estat i l'excel·lent ordenació de l'Arxiu, deixà escrit amb la catalogació de tot l'arxiu i la regesta i descripció de tots 157 pergamins.

El que tot seguit s'ofereix no és més que la part d'aquest registre de Mn. Miquel Nicolau referent als pergamins, deixant de banda els 42 que encara es conserven. Es reproduïxen fins i tot els dibuixos realitzats per aquell voluntari i bon arxiver a fi de conèixer la forma dels més malmesos.

1. Alçada 0,32 m per 0,51 m ample. - Venda feta per Pere Mas d'una casa per 20 lliures moneda barcelonina a Anton Esquerdó baix alou i senyoria del rei i carlà menor del Castell de Cubelles. Notari: Pere Ferrer, vicari de Sant Antoni de Vilanova de Cubelles, 25 desembre 1_29.
Nota: La data d'aquest document no és aquesta, hi falten les centenes. Pel caràcter de l'escriptura, per la manera d'expressar l'any i pel nom del Sr. Rector que anomena el pergami és de l'any 1529.
5. 0,31 alt X 0,37 ample. - Diu al dors: "Reducció del quart e brasatge que lo Monastir de Cas[...] rebia sobre lo senyor de Rocafort al lloc de nonells que duia al Castell de Ragadell". Any 1346.
6. 0,31 alt X 0,36 ample. - Establiment d'una peça de terra situada en Cubelles en el lloc anomenat "Coll d'Ungria", fet per Romeia, vídua de Guillem Bassa de la Geltrú, a Pere de Clapís. Notari: Pere Serra.- 31 gener 1347.
8. 0,29 alt X 0,53 ample. - Testament de Romeu Reador, fill de Berenguer Reador. És còpia. Notari: Bernat Llorenç, vicari de la Geltrú. 13 juny (Idus) 1348.

10. 0,40 alt X 0,46 ample. - Testament de Guillem Samar. Fa alguns llegats pietosos, entre altres a la Verge de Montserrat. Hi falta la firma del notari. 24 setembre 1361.
11. 0,63 alt X 0,62 ample. - Còpia d'una venda feta a Piera. Any 1365.
14. 0,42 alt X 0,52 ample. - Testament de Ramon Sableda. Ordena varis llegats sense importància. Fa donació a la Rectoria de la Geltrú d'un hort amb arbres. Notari: Bernat Arnaldo. 5 agost 1372.
17. 0,50 alt X 0,58 ample. - Venda per deutes d'una peça de terra, situada a la Quadra d'Adarró, anomenada "Les feixes" feta per Anton Joan fill i hereu Llorenç Joan, nebot i hereu de Vadlle hereu successor de Romeia Duran Famar. Notari: Bernat Maler, Rector de la Geltrú. 28 març 1384.
18. 0,52 alt X 0,53 ample. - Venda a carta gràcia d'una peça de terra plantada de vinya anomenada "Les Almornes" en la Geltrú, alou de la Rectoria, pels marmessors de Guillem Totesaus, Guillem Miquel, vicari, Berenguer Totesaus i Pere Borràs els quals havien de distribuir els bens als pobres vergonyants. Rector: Bernat Maler. 28 de gener de 1384. No es pot llegir la firma del notari per estar retallat.
19. 0,32 alt X 0,56 ample. - Establiment d'una peça de terra en el lloc anomenat "les feixes" fet per Antoni Coniera a Anton Joan fill de Gerald Joan. Notari: Bernat Maler, rector. 28 març 1384.
20. 0,29 alt X 0,38 ample. - Venda d'una peça de terra afecta al Benifet de l'Altar de Sant Miquel de la Geltrú. El beneficiat Ramon Bonvilar. Notari: el Sr. Rector Bernat Maler. 31 maig 1389.
21. 0,31 alt X 0,60 ample. - Fundació a la Geltrú de 12 aniversaris pels marmessors de Berenguer Dulcet, rector de Cubelles. Notari: Domingo Laurenti. 14 abril 1390.
22. 0,42 alt X 0,63 ample. - Venda d'una peça de terra anomenada "La Coma" en la Quadra d'Adarró, baix cens, feta per Guillemeta, muller de Pere Rubei del Mas Vilarodona de Cubelles, fills i hereus de Guillem Argilon i sa muller Francisca al Reverend Bernat Sarret, prevere beneficiat de la Seu de Tarragona. Notari: Rector Bernat Maler. 17 abril 1391.
24. 0,61 alt X 0,32 ample. - "Ego Bernardus Ferret presviter capellanus comensalis Sedis..." (està molt borrós i retallat en aquesta forma Notari: Pere Martí. Any 1394.
26. 0,57 alt X 0,64 ample. - Testament d'Antoni Comera. Després de fer diversos llegats crea un cens sobre una peça de terra per l'Església de la Geltrú. Notari: Bernat Maler, rector. 6 juliol 1396.
27. 0,37 alt X 0,45 ample. - Establiment d'una peça de terra situada en el terme de Cubelles en el mas anomenat de "la Sort", fet pel beneficiat de la Geltrú en l'altar de Sant Esteve a Romeu Mas. Notari: Bernat Bertran. 25 febrer 1397.
28. 0,37 alt X 0,44 ample. - Establiment fet pel magnífic Bernat de Castellbisbal d'Enveja del mas Cabanyes a Berenguer Cabanyes. Notari: Bartomeu Jordà. 25 febrer 1397 (o bé 1357).
29. 0,36 alt X 0,39 ample. - Venda d'una peça de terra en el lloc Torrent de la Pastera, feta per Bonenat Carxell i sa muller Francisca a Francesc Bassa. Firmat: Arnal Gaço, batlle del Castell de Cubelles pro sereníssima Dª Violant "olim" reina d'Aragó. Notari: Bernat Bertran. Rector: Francesc Castellet. 1 desembre 1398.
30. 0,43 alt X 0,56 ample. - Venda d'una vinya situada en el lloc anomenat "la vinya de'n Beya" feta per Francisco Jordà, Romeu Jordà, fill de l'anterior, i Pere Jordà a Antoni de Cortillo i Pere Mateu. Notari: Bernat Bertran. 18 novembre 1399.
31. 0,74 alt X 0,58 ample. - Venda feta per Francisco de Cortillo, marmessor de Bartomeu, a Guillem de Cortillo del mas d'en Guasch (Cubelles) de l'herència de

- Francisca, muller de Roch Domingo. Notari: Francisco Martí. Any 1400. Destruït un poc del mig, així:
34. 0,32 alt X 0,46 ample. - Reverend Pere Armenter, rector de la Geltrú, fa participant al benefici de l'altar de Sant Pere, "sub invocatione Santa Crucis" i Sant Antoni al reverend Bernat de Clapés dels emoluments de l'Església parroquial. Notari: Bernat Bertran. Rector Pere Armenter. 3 novembre 1407.
 35. 0,29 alt X 0,52 ample. - Establiment d'una peça de terra en el lloc anomenat la "Paralada del Senyor", fet per Guillem Miquel, beneficiat de la Geltrú en l'altar de Sant Esteve, a Pere Miquel. Notari: Bernat Bertran. 17 agost 1408.
 36. 0,34 alt X 0,46 ample. - Venda d'una casa del Palmerar, feta per Arnald Roig a Pere Bonyvern. Notari: Bernat Bertran. 29 maig 1413.
 37. 0,31 alt X 0,49 ample. - Acte atorgat per Eufрасina, muller de ... (no pot llegir-se per estar molt borrós). Notari: Pere Armenter, rector de la Geltrú. 17 febrer 1418.
 38. 0,36 alt X 0,56 ample. - Venda d'una peça de terra situada en la Quadra d'Adarró (salvo el cens que fa a la rectoria de la Geltrú), feta per Natali Cars, fill i hereu de Pere Cars Quadra de Solicrup i Pere Cars, fill de l'últim, i Raimon Cars i Francisca, muller del 1r. Pere Cars, a Guillem de Cortillo. Notari: Pere Armenter, rector. 23 juliol 1419.
 39. 0,34 alt X 0,63 ample. - Establiment d'una peça de terra situada en la Quadra d'Adarró, fet pel beneficiat i en nom del benifet de Sant Esteve de la Parròquia de la Geltrú a Francisco Mir, beneficiat de Vilanova de Cubelles. - 18 febrer 1433.
 40. 0,48 alt X 0,60 ample. - Venda d'un censal mort feta per Jaume de Tagamanent, militar, habitant en Granollers, a Joana, esposa de Pere Merlesio, domiciliat en Olesa de Montserrat. Carta de pagament. Notari: Pere Pau Pujades. 4 setembre 1439.
 41. 0,37 alt X 0,40 ample. - Venda d'una peça de terra, part vinya, situada en el torrent de les Fembres, feta per Pere Studer a Pere Ivèrn. No hi ha firma de notari. 4 octubre 1440.
 42. 0,30 alt X 0,61 ample. - Establiment d'una peça de terra en el lloc anomenat "horta de darró", fet per Pere Tomàs, rector de la Geltrú, a Bernat Ballester. Notari: Guillem Ruprana, vicari de Sant Antoni. 17 desembre 1440. És còpia.
 43. 0,37 alt X 0,66 ample. - Venda d'un cens mort feta per Jaume Giralt a Joan Ripoll, batlle de Subirats. Notari: Llorenç Ripoll, rector de Subirats. 14 abril 1444.
 44. 0,57 alt X 0,55 ample. - Venda d'un censal, pel preu de 50 sous valencians, feta per Bernat Joan i sa esposa Clara i Manuel Trullolts a Jaume Astench. Notari: Joan de Cosano. Gandia, 23 abril 1453.
 45. 0,30 alt X 0,46 ample. - Establiment d'una peça de terra en el lloc anomenat el "torrent que va a la Pastera", fet per Eufрасina, muller de Pere Ramon Avinyó, a Bernat Missarra. No hi ha firma de notari. 6 abril 1457.
 46. 0,66 alt X 0,62 ample. - Venda feta per Guillerma, muller de Guillem Arnald Urgellés, del Castell de Cubelles, Guillem Urgellés, Joan Urgellés, fills dels anteriors i Eulàlia, muller de Guillem Urgellés (pel deute de 35 lliures donades a Eulàlia en dot) el dret de senyoria a Eufрасina, muller de Pere Ramon d'Avinyó, alies Gunyoles, etc. Notari: Berenguer Cardona. Any 1458.
 47. 0,32 alt X 0,48 ample. - Carta de censal feta per Eufрасina, muller de Pere Ramon de Gunyoles i d'Avinyó, a Joan Berenguer de Masdonelles, militar a l'Arboç. Notari: Francisco Martí. 8 febrer 1458.
 48. 0,30 alt X 0,54 ample. - Establiment d'una peça de terra en el lloc de "Derro mitj", fet per Bartomeu Margay ("in decretis bacallarío"), rector de la Geltrú, a Constança, muller de Bartomeu Ullers. Notari: Joan Javer. 14 gener 146... Està estropellat en aquesta forma

49. 0,31 alt X 0,43 ample. - Venda d'una peça de terra situada en el lloc anomenat "Villenque" en la Quadra de Darró, feta per Cristòfol Via a Eulàlia, vídua de Pons Via, alou de la Geltrú. Notari: Bartomeu Margay, rector de la Geltrú. 9 gener 1466.
51. 0,25 alt X 0,55 ample. - Establiment i venda d'una peça de terra al Mas Borràs, fet per Bartomeu Margay, rector de la Geltrú, a Bartomeu Hoger. Notari: Sebastià Starramats. 13 novembre 1484.
54. 0,82 alt X 0,62 ample. - Venda d'unes cases feta per Joan Fàbrega i la seva esposa Eulàlia a Agna, vídua de Guillem Guasch del Palmerar. Notari: Antoni Serra. 15 novembre 1487.
56. 0,41 alt X 0,43 ample. - Concòrdia entre Bartomeu Rossell, rector de la Geltrú i Joan Plana com a procurador i en nom de sa esposa Angelina sobre els bens d'Eufrasina d'Avinyó, instituint hereva la seva ànima i la Rectoria de la Geltrú. Notari: Bartomeu Torrents. 20 setembre 1496.
57. 0,35 alt X 0,52 ample. - Establiment d'un camp anomenat "Creu del Castell de la Geltrú", fora dels murs de dit Castell, fet per Bartomeu Rossell, rector de la Geltrú, a Joan Martí. Sembla còpia. No hi ha firma de notari. 3 maig 1497.
58. 0,72 alt X 0,63 ample. - Venda d'un censal mort feta per Jaume Mollet a Bartomeu-Gerard Rossell, rector de la Geltrú, com a hereu del testament de la Sra. Eufrasina, vídua de Pere-Ramon d'Avinyó. Notari: Bartomeu Torrents. 17 juny 1499.
59. 0,38 alt X 0,53 ample. - Establiment d'una peça de terra en el terme de la Geltrú fet per Bartomeu Casasus a Benet Maymó. No hi ha firma de notari. 6 agost 1(?)99. Hi falten les centenes.
60. 0,40 alt X 0,39 ample. - Venda d'un hostel de Torredembarra feta per Ludovico Izart, militar, a Joan Mata i carta de pagament. Notari: Gabriel Roig. Torredembarra, 10 maig 1501.
61. 0,37 alt X 0,61 ample. - Testament de Pere Totasaus. Notari: Pere Alegret, vicari de la Geltrú. Rector de la Geltrú Bartomeu Ripoll. Any 1503.
62. 0,19 alt X 0,46 ample. - Venda d'una peça de terra situada en el lloc anomenat la "peralada", feta per Pere Bassa a Benet Maymó. Falta la firma del notari, per raó, sembla, de ser retallat en la part inferior. 22 març 1504.
63. 0,40 alt X 0,62 ample. - Venda d'un hostel o cases, afectes per censal mort, a Pere de Barbarà de riu de Foix, feta per Pere Bassa a Benet Maymó. Notari: Bartomeu Ripoll, rector de la Geltrú. 3 agost 1505.
64. 0,59 alt X 0,54 ample. - Venda d'un hort, situat en el lloc anomenat de "les billes", feta per Bartomeu Plana a Benet Maymó. Notari: Bartomeu Ripoll, rector de la Geltrú. 10 setembre 1505.
65. 0,32 alt X 0,38 ample. - Poders fets per Anton Rossell i atorgats a Esteve Calandraix, clergue i beneficiat de Vilafranca del Penedès. Notari: Bartomeu Ripoll, rector de la Geltrú. 5 maig 1506.
66. 0,36 alt X 0,56 ample. - Venda d'una peça de terra feta per Joana, muller de Mateu Company de Sant Pere de Ribes a Benet Maymó. No hi ha firma de notari. 16 setembre 1507.
67. 0,40 alt X 0,41 ample. - Venda d'una peça de terra, situada en la Quadra d'Adarró, feta per Pere Mateu a Jaume Clariana. Notari: Bartomeu Ripoll, rector de la Geltrú. 17 abril 1507.
69. 0,51 alt X 0,68 ample. - Testament (en català) d'Agna, vídua de Guillem Guasch. Entre altres coses ordena que sia fet un calze de valor 14 a 15 lliures pel servei de la Parròquia de la Geltrú. Notari: Bernat Llorens. 11 desembre 1508.
70. 0,29 alt X 0,53 ample. - Testament de Berenguer Reador. Fa diversos llegats, entre

- altres, un a la Mare de Déu de Montserrat. Es còpia que autoritza Bernat Llorens, vicari, i rector Miquel Ripoll, clergue, l'any 1511. L'original és de 5 maig de 1408.
71. 0,35 alt X 0,53 ample. - Testament de Na Violant, muller de Guillem d'Aguiló, senyor d'Enveja. Diu al dors: "Testament de la Sra. Violant d'Aguiló Sra. d'Enveja en que es mostra com mana sian pagats e quitats aquells 50 sous que fa als aniversaris de la església". Notari autoritzant la còpia Bernat Llorens l'any 1511. Rector de la Geltrú Miquel Ripoll, clergue. Original 28 maig 1435.
 72. 0,30 alt X 0,41 ample. - Carta renúncia, feta per Eulàlia, muller de Climent Font a favor de la Rectoria de la Geltrú, d'una peça de terra de 15 quaters en el lloc anomenat "lo Niam". Original 20 desembre 1430. Còpia autoritzada per Bernat Llorens, vicari de la Geltrú. Rector Miquel Ripoll, clergue. 2 agost 1511.
 73. 0,26 alt X 0,48 ample. - Venda d'una peça de terra plantada en el lloc anomenat "Albornas" prop del mas Bertran, alou de la Rectoria. Rector Pere Armanter. 8 octubre 1425. Notari autoritzant la còpia Bernat Llorens, vicari de la Geltrú. Rector Miquel Ripoll, clergue. 1511.
 74. 0,31 alt X 0,44 ample. - Establiment d'una peça de terra provinent de l'herència de Dª Eufrasina d'Avinyó, feta per Agustí Fuster, procurador del rector de la Geltrú Miquel Ripoll, clergue i administrador dels aniversaris de l'herència de dita Senyora. Notari: Bartomeu Ripoll, regint l'escrivania del Rector Miquel Ripoll. 26 novembre 1511.
 75. 0,49 alt X 0,59 ample. - Establiment del Mas de la Costa, fet pel procurador de l'Abat del Monestir de Santa Maria de Solsona de l'ordre de Sant Agustí, bisbat d'Urgell, a Nadal Cars. Original, 3 juny 1421, rector Pere Armenter. Còpia autoritzada per Bernat Llorens, vicari i rector Miquel Ripoll, clergue. 2 agost 1511.
 76. 0,39 alt X 0,58 ample. - Venda d'una peça de terra en la Quadra d'Adarró, la qual està afectada a un cens pel benifet de Sant Esteve de la Geltrú, feta per Antic Puig a Jaume Clariana. Notari: Onofre Ripoll, vicari de la Geltrú, a 27 gener 1515.
 78. 0,31 alt X 0,50 ample. - Firma d'època de 70 lliures per Bernat d'Avinyó, senyor de la Casa d'Enveja, obligats a pagar Benet Maymó, Bartomeu Urgellés i Pere Busquets fidejussoribus de Guillem Serra Guarch, difunt, hostaler de Sant Antoni de Vilanova. (Aquest era nebot del Bisbe Guillem Serra, fill de Vilanova). Notari: Bartomeu Simon, prevere, vicari de Sant Antoni. 19 febrer 1523.
 79. 0,55 alt X 0,32 ample. - Venda d'una peça de terra afectada al benifet de Sant Miquel de Vilafranca, feta per Joan Carbó a Bartomeu Llorens. Notari: Joan Llopis. Vilafranca del Penedès. 20 octubre 1523.
 81. 0,38 alt X 0,46 ample. - Assentament d'una casa amb hort, pati, cisterna i forn, fet per Jaume Vicens, senyor del Castell de Calafell a Benet Maymó. Notari: Miquel Jofre, vicari de la Geltrú. 15 juny 1528.
 83. 0,23 alt X 0,58 ample. - Establiment d'una peça de terra sita en el lloc anomenat "La Coma d'en Riba", fet per Bartomeu Guardiola a Joan March. Notari: Joan Ros, vicari de la Geltrú. 27 desembre 1543.
 84. 0,52 alt X 0,34 ample. - Venda d'una peça de terra en el lloc anomenat de "la Piera", que fa censal al benifet de Sant Esteve de la Geltrú, feta per Geroni Guardiola a Jaume Maymó. Notari: Joan Teulieda, alies Ros, vicari de la Geltrú. 23 desembre 1544.
 85. 0,37 alt X 0,60 ample. - Venda d'un censal que paga tots els anys Simeó Marató, feta pels administradors nomenats en testament de Montserrat Leo en nom de la vídua i fills a Bartomeu Leo. Notari: Francesc Reyner, rector de la Geltrú. 20 juliol 1560.
 86. 0,65 alt X 0,53 ample. - Títol o diploma de Notari. Barcelona, 7 desembre 1560. Notari: Onofre Bou.

87. 0,24 alt X 0,75 ample. - Venda d'una peça de terra erma, prop del camí ral, feta per Jaume Maymó i son fill Jaume a Pere Fuster i fa cens a la Geltrú. 7 setembre 1561. No hi ha firma de notari.
88. 0,63 alt X 0,32 ample. - És molt borrós. Rebuda o cobrament del dot firmat per Gaspar Dolset, deixat en capítols a sa muller Catarina. Notari: Joan Pagès. 27 juliol 1561.
89. 0,34 alt X 0,55 ample. - Venda de part d'una casa o casa derruïda, feta per Miquel Arnella i sa muller Joana a Anton Torrens. Notari: Joan Teulier, alies Ros, vicari de la Geltrú. 29 maig 1562. Està retallat, puix eren les cobertes d'un llibre d'òbits.
90. 0,45 alt X 0,35 ample. - Venda d'una peça de terra prop del Mas Bertran feta per Montserrat Torrents de Cunit a Sebastià Ballester de Vilanova. Alou i cens de la Geltrú. Notari: Francesc Reyner, rector. 14 agost 1566.
91. 0,30 alt X 0,71 ample. - Venda d'una peça de terra en la Quadra d'Enveja feta per Margarida la Comba a Gabriel Atznara. Notari: Salvador Monar. 20 desembre 1566.
92. 0,20 alt X 0,66 ample. - Venda d'una peça de terra en la Geltrú, en el lloc anomenat "Albornar", feta per Vicens Andreu a Pere Vidal. Notari: Francisco Reyner, rector de la Geltrú. 12 octubre 1569.
93. 0,39 alt X 0,42 ample. - Venda d'una peça de terra feta per Bartomeu Canyellas i sa esposa Montserrat a Arnald Urgellés. No hi ha firma de notari. 3 setembre 1570.
95. 0,49 alt X 0,30 ample. - Venda d'un pati de terra per construir en la Geltrú, feta per Joan Grases a Rafel Güell. Notari: Salvador Monar, prevere. 19 març 1574.
96. 0,30 alt X 0,46 ample. - Venda d'una peça de terra situada en el lloc anomenat "la Parellada" feta per Anton Boilus a Antoni Pedro del lloc de Rocacrespa. No hi ha firma de notari. 31 octubre 1574.
97. 0,42 alt X 0,38 ample. - Venda d'un casalot feta per Jaume Negrell a Francesc Pascual. A Jaume Negrell li pertany per haver-li venuda Francesc Reynal, rector de la Geltrú. Sense firma de notari. 12 novembre 1575.
98. 0,41 alt X 0,39 ample. - Venda d'una casa situada al carrer de l'Església de la Geltrú, al costat del cementiri, feta per Jaume Negrell i sa muller Montserrat a Joan Maselleras. Notari: Bartomeu Alomar, rector de Cubelles. 25 octubre 1575. Hi falta la part superior i està molt foradat.
99. 0,65 alt X 0,43 ample. - Un censal mort fet per Joan Masarelles i sa muller Catarina a Jaume Negrell. Notari: Bartomeu Alomar. 25 octubre 1575.
100. 0,21 alt X 0,73 ample. - Venda d'una peça de terra plantada d'oliveres feta per Miquel Miró i sa muller Beneta, filla de Joan Ferret, a Damià Torrents. No té firma. 28 gener 1576. Té alguns forats.
101. 0,31 alt X 0,40 ample. - Venda d'una peça de terra en la Quadra d'Adarró feta per Jaume Urgellés a Joan Torrents. Notari: Pau Millares. 1 octubre 1577. Anava cosit al plec núm. 6 dels censos de la Parròquia.
102. 0,27 alt X 0,37 ample. - Col.lació i possessió de la Parròquia de la Geltrú al Reverend Joan Guardiola. Notari: Bartomeu Bofill. 5 febrer i 12 febrer 1577.
103. 0,44 alt X 0,41 ample. - Venda d'una vinya en el lloc anomenat "la Costa", feta per Miquel Guasch a Pere Ballester, sabater. Notari: Bartomeu Alomar, rector de Vilanova, a 28 juliol 1579.
104. 0,34 alt X 0,60 ample. - Venta feta per Esteve Sala a Jaume Negrell. 9 desembre 1579. Lletre molt borrosa.
105. 0,33 alt X 0,28 ample. - Erecció de la confraria de Ntra. Sra. del Roser per Fra. Pere Satorres del convent de Santa Catarina de Barcelona. 29 maig 1780. Hi falta el segell.

106. 0,46 alt X 0,64 ample. - Venda d'una peça de terra feta per Salvador Roig, son fill Matias i sa muller Magdalena, a Anton Scardó. Notari: Nicolau Sentiscla. 26 abril 1580. Està esquinçat.
107. 0,31 alt X 0,69 ample. - Venda d'un pati feta per Montserrat Ballester a Montserrat, vídua d'Antoni Montserrat. No hi ha firma de notari. 21 setembre 1582.
108. 0,33 alt X 0,39 ample. - Dispensa Apostòlica del 4art. grau de consanguinitat entre Llorens Mata i Isabel Serra, firmat Llorens Pellicer. 6 juny 1582.
109. 0,38 alt X 0,34 ample. - Venda d'una peça de terra situada en el lloc "les Planes", feta per Miquel Miró i sa muller Paula a Jaume Rodolo i carta de pagament. Notari: Joan Guardiola, rector de la Geltrú. 27 març 1586.
110. 0,14 alt X 0,63 ample. - Establiment d'una peça de terra plantada de vinya, prop del Mas Marroquí a Ribes, fet per Pere Rovira, prevere, rector de Sant Pere de Ribes, a Climent Alegret. Notari: Pere Guasch. 15 setembre 1588.
111. 0,32 alt X 0,39 ample. - Venda d'unes cases d'Antoni Mora a Joan Costa, en el lloc anomenat "largrons". No hi ha firma de notari. 27 gener 1591.
112. 0,39 alt X 0,33 ample. - Sembla uns establiments de diverses peces de terra fetes per Felip Arniquet a Pere Ballester. Notari: Gaspar Bartomeu Burgues. 21 octubre 1591.
113. 0,36 alt X 0,37 ample. - Establiment fet per Felip Arniquet, procurador d'unes cases amb horts situades al carrer d'en Ballester, a Francesc Serdà. Notari: Gaspar Bartomeu Burgues. 6 octubre 1591.
114. 0,63 alt X 0,39 ample. - Sembla una venda feta per Guillem de Cabanyelles, militar, a Leonor, muller de Gabriel Pujades. Servia de coberta d'un llibre d'òbits. 1594.
117. 0,43 alt X 0,41 ample. - Concòrdia i avinença sobre una peça de terra en la Quadra d'Adarró entre Magí Cabanyes i Magí Scardó. Notari: Joan Guardiola, rector de la Geltrú. 26 gener 1595.
118. 0,59 alt X 0,36 ample. - Acte de censal mort d'una peça de terra fet per Bartomeu Puig a Joan Guardiola. Notari: Joan Guardiola, rector de la Geltrú. 27 octubre 1595.
119. 0,30 alt X 0,61 ample. - Concòrdia o donació d'una peça de terra en el lloc "La Vilanoveta" feta per Joan Cabanyes al seu germà Anton Cabanyes. Notari: Francesc Ballester, vicari de Sant Pere de Ribes. 25 març 1519.
120. 0,63 alt X 0,33 ample. - Venda d'una casa amb portal obert a la via pública en el carrer de l'Església de Vilanova de Cubelles, feta per Sebastià Pasqual a Francesc Llorens. Notari: Anton Mas. 18 octubre 1599.
121. 0,89 alt X 0,31 ample. - Venda d'una gleba de terra feta per Jaume Barceló, com a usufructuari dels bens de sa muller Magdalena, a Bernat Urgellés. Notari: Anton Mas. 10 desembre 1599.
122. 0,49 alt X 0,40 ample. - Venda d'una peça de terra plantada d'oliveres feta per Miquel Puig del Portal a Bernat Urgellés. Notari: Antoni Mas. 28 desembre 1600.
123. 0,54 alt X 0,33 ample. - Venda d'una peça de terra en el lloc prop les "Oliveres d'en Puig de Xuriguera de Vilanoveta", terme de Ribes, feta per Bernardí Guasch a Sebastià Pasqual. Notari: Pere Guasch de Vilafranca. 18 octubre 1604.
124. 0,51 alt X 0,30 ample. - Donació de la llegítima paterna i materna feta per Gerard Comes i sa muller a Montserrat, filla seva i marit d'ella Anton Puig. Notari: Nicolau Balla. 13 abril 1602. Hi falta un tros de la part superior.
125. 0,38 alt X 0,35 ample. - Venda del mas Marroquí en la Parròquia de Ribes feta per Jaume Barceló a Bernat Urgellés. Notari: Pere Guasch. 3 maig 1606.
127. 0,39 alt X 0,32 ample. - Capítols matrimonials entre Fèlix Pagès i Catarina Comes, filla de Gerard Comes. Notari: Dalmau Castelló. 22 juny 1608.

128. 0,42 alt X 0,36 ample. - Venda d'un pati en la Geltrú feta per Miquel Plana, major de dies, i Miquel Plana, menor, a Jaume Rodolo i son fill Joan Rodolo. Notari: Pere Pujol, rector de Cubelles. 11 novembre 1608. Està retallat en la part superior.
131. 0,58 alt X 0,32 ample. - Venda d'una peça de terra en el lloc "la Coma" feta per Marc Vidal a Joan Massana. Notari: Anton Cabanyes. 16 abril 1617.
132. 0,31 alt X 0,30 ample. - Donació de llegítima paterna i materna feta per Pons Mont a sa filla Clara, muller de Joan Comas. Notari: Joan Guinau. 9 febrer 1617.
133. 0,57 alt X 0,34 ample. - Venda d'una peça de terra que fa cens al benifet de Sant Miquel de Vilanova, feta per Damià Cases a Antoni Torrens. Setembre 1617. Està retallat i brut de cola. Eren les cobertes del llibre 1r. de Confirmacions.
134. 0,61 alt X 0,28 ample. - Venda d'una peça de terra en el lloc dit "Creixell" feta per Tomàs Rissos, curtidor d'or i plata o batifuller de Barcelona, a Rafel Escardó. Notari: Francesc Guardiola, rector de la Geltrú. 21 gener 1618.
135. 0,85 alt X 0,28 ample. - Venda de dues peces de terra a Gallifa, feta per Anton Cucurella i sa muller Angela a Pere Olivella. Notari: Antoni Cabañes. 6 setembre 1619.
137. 0,67 alt X 0,45 ample. - Bartomeu Soler. Està molt borrós. Eren les cobertes d'un llibre d'òbits. Any 1623 (?).
138. 0,62 alt X 0,35 ample. - Venda d'una peça de terra situada en el mas Bertran pel dret de lluïsmes feta per Isabel Cabanyes, vídua de Joan Cabanyes, i son fill Pere a Josep Roig. No hi ha firma. 3 febrer 1626.
141. 0,49 alt X 0,42 ample. - Còpia dels privilegis reials que gaudia Vilanova. Porta un segell de fusta.
143. 0,32 alt X 0,39 ample. - Testament de Gerald Ferret. Notari: Pere Armenter, rector de la Geltrú. 27 juliol 1400.
149. 0,30 alt X 0,29 ample. - És un tros, borrós i retallat. Notari: Bernat Bertran.
151. 0,31 alt X 0,31 ample. És un tros.
153. 0,32 alt X 0,28 ample. - Un tros retallat i molt borrós.

Reembres té per objectiu fonamental obrir la possibilitat de publicació a tothom que tingui quelcom que dir en el camp la cultura o quelcom que aportar a la història local sense demanar una gran difusió.

Reembres, tot i el seu caràcter bàsicament local, resta oberta a col·laboracions d'interès d'àmbit més general.

Reembres no rebutja de ningú cap article de cap color escrit amb honestat per motivacions culturals o inquietuds històriques que signifiqui una aportació positiva.

Reembres no és a la venda, no té afany de lucre i no té canals de distribució. Els seus exemplars són una despesa voluntària i il·lusionada dels seus editors.

Reembres adreça gratuïtament els seus exemplars a on més poden ser llegits, les biblioteques i hemeroteques locals i nacionals, i deixa en mans dels seus propis autors i col·laboradors el destí de la resta dels seus exemplars.

Reembres és una publicació periòdica, però sense periodicitat estricta; apareixerà quan i sempre que pugui oferir material d'interès.

Reembres acollirà amb preferència articles breus, com més breus millor, aquells articles que poden aportar una dada important però que cap autor gosa a escriure per por de no passar de mitja plana.

Reembres no té escrúpol en deixar-se fotocopiar total o parcialment.

Sumari

- Pàg. 3 *Els càntirs de Vilafranca de la Biblioteca-Museu V. Balaguer.*
Per **Lluís Mormeneo de Najas.**
- Pàg. 9 *El carrer del Tall.*
Per **M. Ll. Orriols Vidal.**
- Pàg.11 *El castell d'Enveja el 1513.*
Per **Xavier Sorní Esteva.**
- Pàg.14 *Endevini el personatge.*
- Pàg.15 *Tard i tort.*
Per **Ferran Sanz Lou.**
- Pàg.22 *Per quelcom més que per omplir.*
- Pàg.23 *Coses que van passar.*
Per **Ventura Orriols Ferret.**
- Pàg.25 *Els pergamins desapareguts de l'Arxiu de la Parròquia de Santa Maria de la Geltrú.*

Reembres, núm. 3. Any 1993.